

Lokale wyborcze w instytucji kultury

– obowiązki, czas pracy,
wynagrodzenie za dodatkową pracę

Lokale wyborcze w instytucji kultury – obowiązki, czas pracy, wynagrodzenie za dodatkową pracę

Wybory samorządowe, których termin wyznaczono na 7 kwietnia 2024 r., podobnie jak wybory do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2024 r. oraz inne wydarzenia tego typu wymagają zapewnienia koniecznych warunków organizacyjnych, a wśród nich – lokali, w których wyborcy oddawać będą swoje głosy. Wspomniane lokale będą znajdować się w głównej mierze w budynkach stanowiących własność gmin lub gminnych osób prawnych, do których należą m.in. instytucje kultury.

Renata Kajewska
redaktor prowadząca

Kto zapewnia lokale wyborcze

Lokale (siedziby) obwodowych komisji wyborczych zapewnia wójt, z tym że w każdej gminie co najmniej 1/2 lokali obwodowych komisji wyborczych powinna być dostosowana do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (art. 186 ust. 1 Kodeksu wyborczego). Lokale wyborcze mogą znajdować się w budynkach stanowiących własność gminy lub innych podmiotów, jak np. państwowe i samorządowe instytucje kultury, będące odrębnymi osobami prawnymi. W takich przypadkach konieczne jest uzgodnienie przez wójta, działającego w imieniu osoby prawnej – gminy, z osobą prawną – instytucją kultury, że określone pomieszczenie w budynku należącym do tej instytucji będzie wykorzystane jako lokal wyborczy.

■ PRZYKŁAD

Wójt, jako reprezentant gminy, zawarł z gminnym muzeum (instytucją kultury) umowę najmu pomieszczenia w celu wykorzystania go na lokal wyborczy. Strony ustaliły, że czynsz najmu wyniesie 1.500 zł.

Warto odnotować, że w odróżnieniu od instytucji kultury (i innych odrębnych od gminy osób prawnych) jednostki organizacyjne gminy (tj. jednostki i zakłady budżetowe) sprawujące trwałe zarząd nieruchomości państwowych i komunalnych są obowiązane udostępnić po-

mieszczenia z przeznaczeniem na siedzibę obwodowych komisji wyborczych bezpłatnie, na wniosek wójta (art. 156 § 2 Kodeksu wyborczego).

■ WAŻNE

Informację o siedzibach obwodowych komisji wyborczych i lokalach obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych podaje wójt, w formie obwieszczenia, najpóźniej w 30. dniu przed dniem wyborów. Obwieszczenie to zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 16 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego).

Dostosowanie lokalu do potrzeb osób niepełnosprawnych

Instytucja kultury, zobowiązując się do udostępnienia pomieszczenia jako lokalu wyborczego, musi mieć na uwadze konieczność spełnienia określonych warunków technicznych, wynikających z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 336).

Zgodnie z przepisami rozporządzenia lokal wyborczy powinien znajdować się na parterze budynku bez barier architektonicznych albo wyposażonego

w podjazdy lub inne urządzenia umożliwiające samodzielne dotarcie do niego wyborcom niepełnosprawnym. Co najmniej jedne drzwi prowadzące do lokalu powinny umożliwiać dogodne warunki ruchu wyborcom niepełnosprawnym, w szczególności:

- powinny być rozwierane lub rozsuwane,
- mieć szerokość w świetle co najmniej 0,9 m, a gdy są to drzwi dwuskrzydłowe szerokość skrzydła głównego nie może być mniejsza niż 0,9 m,
- nie mogą mieć progu wyższego niż 0,02 m.

Rozmieszczenie drzwi umożliwiających dogodne warunki ruchu wyborcom niepełnosprawnym powinno zapewniać wyborcy niepełnosprawnemu możliwość bezpośredniego dotarcia do lokalu. Krawędzie stopni schodów znajdujących się w lokalu oraz prowadzących do lokalu powinny wyróżniać się kolorem kontrastującym z kolorem posadzki. Lokal powinien umożliwiać dogodne warunki ruchu wyborcom niepełnosprawnym.

W lokalu należy wyznaczyć co najmniej jedno miejsce zapewniające tajność głosowania wyborcom niepełnosprawnym, dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych wynikających z ich niepełnosprawności. Miejsce zapewniające tajność głosowania wyborcom niepełnosprawnym powinno mieć co najmniej 1,2 m szerokości i 1,2 m głębokości oraz

umożliwiać pisanie na dwóch wysokościach: 0,8 i 1,1 m. Urna wyborcza powinna mieć nie więcej niż 1 m wysokości.

■ WAŻNE

Przeście pomiędzy miejscem wydania karty do głosowania i miejscem zapewniającym tajność głosowania a urną powinno mieć szerokość co najmniej 1,5 m. Urzędowe obwieszczenia oraz informacje powinny być umieszczone w miejscu dostępnym dla wyborców poruszających się na wózkach inwalidzkich, na wysokości 0,9 m mierzonej od posadzki do dolnej części arkusza obwieszczenia lub informacji.

Dozór, sprzątnięcie oraz urządzenie lokalu wyborczego

Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy obwodowych i terytorialnych komisji wyborczych oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze gminy, powiatu lub województwa zapewnia odpowiednio wójt, starosta lub marszałek województwa. Zadania wykonywane w tym zakresie są zadaniami zleconymi jednostek samorządu terytorialnego (art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego).

W związku z powyższym, w przypadku zawarcia przez wójta porozumienia z instytucją kultury, dotyczącego zorganizowania w jej budynku lokalu wyborczego, konieczne jest określenie przez strony

Lokale wyborcze w instytucji kultury

zasad dotyczących sprawowania dozoru, sprzątnięcia oraz urządzenia tego lokalu. Zadania w tym zakresie można powierzyć instytucji kultury w ramach zawartej z nią umowy. W przypadku wyborów samorządowych w 2024 r. umowa powinna odsyłać – poza omówionym wyżej rozporządzeniem w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych – do wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r., wprowadzonych uchwałą Nr 102/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z 4 marca 2024 r. Zgodnie z tymi wytycznymi:

- w lokalu wyborczym powinny znajdować się: godło Rzeczypospolitej Polskiej, urna wyborcza wykonana z przezroczystego materiału, pomieszczenia lub osłony zapewniające tajność głosowania, wyposażone w przybory do pisania;
- lokal wyborczy powinien być dobrze oświetlony, w szczególności dotyczy to miejsc zapewniających tajność głosowania;
- lokal wyborczy powinien być – w miarę możliwości – tak urządzony, aby wyborca po otrzymaniu kart do gło-

sowania kierował się bezpośrednio do miejsca za osłoną, a następnie w stronę urny wyborczej;

- wystrój lokalu wyborczego powinien odpowiadać powadze głosowania;
- w lokalu wyborczym oraz na terenie budynku (wewnątrz i na zewnątrz), w którym mieści się ten lokal, nie mogą być umieszczone hasła, napisy lub ulotki oraz inne materiały agitacyjne.

Obwodowa komisja wyborcza powinna mieć w swojej siedzibie zapewniony dostęp do telefonu oraz znać numery telefonów, pod którymi pełnione będą dyżury członków terytorialnych komisji wyborczych, urzędnika wyborczego i komisarza wyborczego oraz dyżury w urzędzie gminy, a także numer telefonu do pełnomocnika ustanowionego przez komisarza wyborczego, upoważnionego do telefonicznego przyjęcia danych o frekwencji.

■ PRZYKŁAD

W zawartej z instytucją kultury umowie najmu pomieszczenia z przeznaczeniem na lokal wyborczy strony ustaliły, że dozór, sprzątnięcie oraz urządzenie lokalu wyborczego zapewni instytucja kultury. Jednocześnie w umowie wskazano imiona i nazwiska wyznaczonych przez instytucję osób odpowiedzialnych za realizację tych zadań wraz z podaniem numeru telefonu, który będzie udostępniony obwodowej komisji wyborczej w dniu wyborów.

Umowa zlecenia czy umowa o pracę

Pracownicy instytucji kultury wyznaczeni do dozoru, sprzątkania oraz urzędzenia lokalu wyborczego mogą być na tę okoliczność zatrudnieni przez swojego pracodawcę w ramach umów zlecenia (a dokładniej umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu).

Przemawia za tym okoliczność, iż przydzielone im zadania co do zasady nie mieszczą się w ich pracowniczych zakresach obowiązków, lecz mają charakter incydentalny (wybory w cyklach kilkuletnich). Mogą jednak wystąpić przypadki, w których określone zadania związane w wyborami pracownik będzie realizował w ramach swoich normalnych zadań; dotyczyć to może w szczególności pracowników ochrony.

■ PRZYKŁAD

Instytucja kultury ustaliła rozkład czasu pracy dla pracowników ochrony obiektu tej instytucji, obejmujący dzień wyborów. W tym przypadku nie ma konieczności zawierania z pracownikami odrębnej umowy dotyczącej dozoru/ochrony obiektu, a w tym lokalu wyborczego. Wystarczające może być udzielenie wspomnianym pracownikom dodatkowego instruktażu w celu zapewnienia adekwatności ich działania do wymagań związanych z organizacją i przebiegiem wyborów.

Wybory odbywają się w niedzielę, w związku z czym pracownikom instytucji kultury wykonującym pracę w tym dniu (w ramach stosunku pracy) pracodawca jest obowiązany zapewnić inny dzień wolny od pracy, w okresie 6 dni kalendarzowych poprzedzających niedzielę lub następujących po niej. Jeżeli nie jest możliwe wykorzystanie dnia wolnego w tym terminie, pracownikowi przysługuje dzień wolny od pracy do końca okresu rozliczeniowego, a w razie braku możliwości udzielenia dnia wolnego od pracy w tym terminie – dodatek do wynagrodzenia w wysokości określonej w art. 151¹ § 1 pkt 1 Kodeksu pracy (czyli w wysokości 100%), za każdą godzinę pracy w niedzielę (art. 151¹ § 1 pkt 1, § 2 Kodeksu pracy).

W przypadku pracowników, których normalny rozkład czasu pracy nie przewiduje pracy w niedzielę, należy szczególnie zadbać o to, aby mieli oni zapewnione okresy nieprzerwanego odpoczynku dobowego (11 godzin) i tygodniowego (35 godzin), zgodnie z art. 132 § 1 i art. 133 § 1 Kodeksu pracy.

■ WAŻNE

W dniu wyborów lokalem wyborczym zarządza przewodniczący obwodowej komisji wyborczej, który czuwa nad zapewnieniem tajności głosowania oraz nad utrzymaniem porządku i spokoju w czasie głosowania. Ma on w szczególności prawo zażądać opusz-

Lokale wyborcze w instytucji kultury

czenia lokalu wyborczego przez osoby naruszające porządek i spokój. Na żądanie przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej komendant właściwego miejscowo komisariatu Policji obowiązany jest zapewnić konieczną pomoc (art. 49 Kodeksu wyborczego).

Mając na względzie istotne znaczenie wyborów dla porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, podmioty zaangażowane w ich organizację i przeprowadzenie powinny działać z odpowiednią starannością. Dotyczy to m.in. instytucji kultury jako jednostek udostępniających swoje pomieszczenia na lokale wyborcze. Ważne jest w szczególności dokonanie w tym zakresie precyzyjnych i jednoznacznych uzgodnień z wójtem.

Maciej Karpiński

specjalista z zakresu prawa pracy, zarządzania pracownikami i funkcjonowania samorządu terytorialnego.

Prawnik. Wykładowca na kursach kadrowo-płacowych

Podstawa prawna

- Art. 16 § 1 i 2, art. 49, art. 156 § 1 i 2, art. 186 ust. 1 ustawy z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 2408).
- Art. 734, art. 750 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.).
- Art. 26a ustawy z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r. poz. 87).
- Art. 132 § 1, art. 133 § 1, art. 151¹⁾ § 1 pkt 1 i § 2 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1465 ze zm.).
- § 1–5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 336).
- Ust. 22–18 wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r., wprowadzonych uchwałą Nr 102/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z 4 marca 2024 r.

PRAWO I FINANSE W KULTURZE

DORADZTWO DLA INSTYTUCJI KULTURY kultura.wip.pl

e-book

Kierownik grupy tematycznej

Wydawca

Redaktor

Copyright © by

Skład i łamanie

Projekt graficzny publikacji

Firma

Kontakt

Marta Grabowska-Peda

Aleksandra Majdan-Piechocka

Renata Kajewska

Wiedza i Praktyka sp. z o.o., Warszawa 2024

Triograf

Piotr Fedorczyk

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

ul Łotewska 9a, 03-918 Warszawa

tel. 22 518 29 29

Niniejszy e-book chroniony jest prawem autorskim.

Przedruk materiałów bez zgody wydawcy jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Zaproponowane w niniejszym poradniku wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych. W związku z powyższym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w poradniku wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

Publikacje i prenumerata wydawnictw:

tel.: 22 518 29 29 • faks: 22 617 60 10

e-mail: cok@wip.pl